

**Vlaamse
overheid**

SARC

Strategische Adviesraad voor
Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Advies

**Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk
i.s.m. de Vlaamse Sportraad en de
Sectorraad Kunsten en Erfgoed
17 oktober 2025**

Advies over het voorontwerp van programmadecreet bij de begroting 2026

De SARC werd op 3 oktober 2025 door Vlaams minister van Financiën en Begroting Ben Weyts om spoedadvies gevraagd over het bovenvermeld decreet. De Sectorraad Sociaal- Cultureel Werk en de Vlaamse Sportraad behandelden de adviesvraag op hun vergadering van 14 oktober 2025. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed behandelde de vraag via schriftelijke procedure.

ADVIES

1. Controlemechanismen

Ref.:

Afdeling 7. Controlemechanisme op de (correcte) aanwending van overheidsmiddelen, Art. 45 §3 5° en 6°

Afdeling 8 Controlemechanisme op de (correcte) aanwending van overheidsmiddelen, Art 46. 1° en 2°

De sectorale regelgeving in de beleidsvelden Cultuur, Jeugd en Sport omvat een ruime set van controle- en toezichtmechanismen. Ieder sectoraal decreet afzonderlijk heeft een eigen historiek en opeenvolgende wijzigingen hebben steeds geleid tot een zo verfijnd mogelijke en harmonieuze afstemming met of omzetting van generieke wetgeving, inclusief bepalingen met betrekking tot controle en toezicht, in het bijzonder VCO. De SARC trekt geenszins in twijfel dat tegenover subsidiëring billijke en rechtmatige toetsing aan generieke principes moet staan. Dat is een evidentie.

De subsidiëring van het vrije initiatief is gestoeld op wederzijds vertrouwen en bouwt verder op het beginsel van subsidiariteit. Dit wederzijds vertrouwen (i.e. vertrouwen *in* de politieke overheid als subsidiënt en vertrouwen *van* de overheid die maatschappelijke waardevolle initiatieven in de vrije tijd ondersteunt middels het vrije initiatief) heeft er in het recente en verdere verleden ook toe geleid

dat de overheid zich steeds meer ging engageren om ten aanzien van de gesubsidieerde sectoren overbodige of redundante lasten te verlagen, onder de gemeenschappelijke noemer 'planlastverlaging'. Nog recent ging het project 'Regelrecht' van start, met als doel het intomen van regeldrift en daarmee gepaard gaande ondoelmatige planlast.

De SARC pleit al langer voor deze planlastvermindering. Bovendien worden door de recente besparingsgolf nogal wat organisaties midscheeps getroffen. Planlastvermindering is belangrijker dan ooit en verstrengde en onnodige controle maakt de strafmaat dubbel zo hard.

De SARC meent echter dat met de supplementaire regels in dit voorontwerp opnieuw een mogelijkheid wordt geschapen om bijkomende lasten op te leggen waarvan de effectiviteit discutabel is. Bovendien merkt de raad op dat zich in een steeds slankere overheid het probleem stelt van uitvoerbaarheid door bevoegde diensten. In het oog springt o.m. "indicatoren die toelaten om de subsidie tussentijds te evalueren" (art. 46, 3°). Hiertoe zijn voor de beleidsvelden CJSJ volgens de raad reeds voldoende mechanismen voorzien. Zulke indicatoren zijn reeds ingebed in de huidige regelgeving. Een extra laag van 'aanscherping' daarbij heeft geen meerwaarde.

Daarnaast maken wij ons zorgen over (de toepassing van) Art. 45 §3 5°. De federale wet overheidsopdrachten is de laatste jaren administratief sterk verzwakt. De raad pleit voor ondersteuning van de cultuursector bij de uitvoering van die wetgeving. De planlast voor deze sector die door de verschillende overheidsniveaus wordt opgelegd, is zeer hoog. De focus van de Vlaamse overheid op sanctionering is in deze ontmoedigend.

Het ontwerp van programmadecreet voegt ook een voorwaarde toe met betrekking tot het naleven van de supranationale regelgeving inzake staatssteun. De SARC wil wijzen op het feit dat deze staatssteunregels zeer complex zijn en sluit zich aan bij het advies van de SERV¹ dat aangeeft dat het niet zo mag zijn dat via deze maatregel de verantwoordelijkheid met betrekking tot de naleving van deze regelgeving volledig op de organisaties wordt afgeschoven, terwijl de algemene regel inzake staatssteun is dat de lidstaten in de eerste plaats zelf moeten beoordelen of er sprake is van staatssteun die verenigbaar kan zijn met de EU-regels. Organisaties hiervoor individueel verantwoordelijk stellen zou telkens een complexe juridische zoektocht betekenen die in vele gevallen gepaard zou gaan met hoge advieskosten, wat in de praktijk zou kunnen leiden tot een extra drempel om nieuwe projecten op te starten en/of gebruik te maken van steunmaatregelen.

In het algemeen pleit de raad voor omzichtigheid bij het invoegen van extra generieke maatregelen die niet of onvoldoende in onderling overleg en vertrouwen zijn geconcipieerd, conform het participatief overlegmodel. Volgens de raad ontbreekt er namelijk een reële hoogdringendheid voor voorliggende decreetswijzigingen en dus stelt de raad vragen bij de keuze om deze maatregelen te regelen via een programmadecreet en een spoedadviesprocedure.

¹ SERV - Advies Programmadecreet BO 2026

https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20251015_Programmadecreet_BO2026_ADV.pdf

2. Subsidiabele kosten

Ref.

Artikel 54

Dit artikel behelst het verbod om subsidiemiddelen aan te wenden voor juridische kosten voor het aanspannen van procedures tegen de Vlaamse overheid. Hoewel de tekst geen verbod impliceert om procedures aan te spannen, stelt de raad zich toch de vraag of deze bepaling geen rechtsonzekerheid kan creëren. Immers, bij het in gebreke stellen van de overheid, in casu bij onregelmatigheden, administratieve onjuistheden, ... moet te allen tijde het recht van verdediging gevrijwaard blijven. Is daartoe deze bepaling sluitend genoeg? Voor sommige (met name kleinschalige) organisaties kan hij volgens de raad aanleiding geven tot rechtsonzekerheid.

3. Rechtsgrond dienstverlening aan gedetineerden

Ref.

Artikel 73

In zijn advies d.d. 12 september betreffende het tijdelijk en experimenteel subsidiereglement voor de ondersteuning van bibliotheekdiensten voor mensen in detentie² wijst de SARC terloops op het ontbreken van een rechtsgrond voor de ondersteuning van een organisatie die zich richt op dienstverlening aan gedetineerden. Met deze bepaling in het Programmadecreet wordt hieraan hopelijk tegemoetgekomen.

De SARC beveelt aan de reeds bestaande dienstverlening, die eerder werd gesubsidieerd onder het opgeheven Participatiedecreet en sindsdien in een juridisch vacuüm is terechtgekomen, via deze bepaling te ondersteunen, zodanig dat er voldoende garanties bestaan om de werking te continueren.

4. Opheffing vermindering RSZ Kunstenaars

Ref.

Artikel 147-149

De mogelijke opheffing van de RSZ-doelgroepvermindering voor kunstenaars zal volgens de raad bijzonder ongunstige effecten hebben voor werkgevers én werknemers in de kunstensector. Deze doelgroepvermindering maakt het voor werkgevers financieel haalbaar om kunstenaars in dienst te nemen of met hen samen te werken, en zo kunstenaars zekerheid te bieden in een sector die gekenmerkt wordt door korte contracten, hoge flexibiliteit en lage inkomens.

² SARC Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk - *Advies over het tijdelijk en experimenteel subsidiereglement voor de ondersteuning van bibliotheekdiensten voor mensen in detentie* (12 september 2025)
https://www.vlaanderen.be/sarc/sites/sarc/files/2025-09/12092025_advies_gevangenisbibliotheken.pdf

Zonder deze vermindering zullen de loonkosten stijgen, wat betekent dat er minder financiële ruimte is om kunstenaars te betalen of om nieuwe projecten op te zetten. Dit leidt onvermijdelijk tot minder werkgelegenheid in de sector en een afname van de artistieke tewerkstelling. Het schrappen van deze regeling zou volgens de raad niet alleen rechte reeks de werkgevers in de kunstensector en individuele kunstenaars die erin actief zijn treffen, maar ook de bredere culturele economische keten.

Deze korting is geregionaliseerd tijdens de zesde staatshervorming. Als zij alleen wordt geschrapt op het Vlaamse niveau, maar wel nog wordt toegekend in Brussel en Wallonië, lopen Vlaamse werkgevers een nadeel op ten opzichte van hun collega's in de andere gewesten.

5. Reservevorming

Ref.

Artikel 162

Hoewel bovenstaand artikel betrekking heeft op subsidies binnen de begroting Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse Gemeenschap en geen directe invloed heeft op de werking van onze sectoren, wil de SARC zich behoeden voor precedentwerking en adviseert de raad dus ook over deze maatregel. De raad wijst op het feit dat de doelstelling en meerwaarde van dit artikel, dat voorstelt om bij de toekenning van subsidies rekening te houden met opgebouwde reserves van organisaties, momenteel niet duidelijk zijn. Het opbouwen van reserves kan juist beschouwd worden als een vorm van goed bestuur, waardoor dit artikel, dat organisaties kan aanzetten om reserves zo snel mogelijk aan te wenden, juist een averechts effect kan hebben. Ook in de adviezen van de SERV³ en de Vlaamse Raad WVG⁴ worden deze bezorgdheden gedeeld en wordt er gewezen op de (rechts)onzekerheid die deze maatregel creëert.

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk, de Vlaamse Sportraad en de Sectorraad Kunsten en Erfgoed

Frie De Greef, Bart Demuyt, Cindy Winters, voorzitters
Dirk Verbist, Sigrid Bosmans, Alain Lescrauwaet, ondervoorzitters

Bart Dierick, Veerle Keuppens, Maarten Koolen, secretarissen

³ SERV - Advies Programmadecreet BO 2026

https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20251015_Programmadecreet_BO2026_ADV.pdf

⁴ Vlaamse Raad WVG – Advies over het voorontwerp van programmadecreet bij de begroting 2026

https://www.vlaamseraadwvg.be/sites/default/files/documenten/VlaamseRaadWVG_IK_20251016_Programmadecreet_BO2026_ADV.pdf